

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 18.2.2019, dnro. STM/719/2019

Vesivaroja ja terveyttä koskevat kansalliset tavoitteet

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (jäljempänä Tukes) lausuntoa luonnoksesta vesivaroja ja terveyttä koskevan pöytäkirjan nojalla asetettavista kansallisista tavoitteista vuoteen 2030.

Tukes on kiinnittänyt lausunnossaan huomiota käyttövesijärjestelmiin liitettävälle rakennustuotteille asetettuihin laatuvaatimuksiin ja niiden vaikutukseen talousveden laatuun sekä uimavesinä käytettävien suljettujen vesialueiden turvallisuuteen. Tukes esittää, että vesivaroja ja terveyttä koskevissa kansallisissa tavoitteissa kiinnitettäisiin huomiota seuraaviin seikkoihin.

1 Vedestä aiheutuvien sairauksien syntymisien ja esiintymien vähentäminen/Kemiallisille aineille ja orgaanisille yhdisteille altistumisen ehkäiseminen

Rakennusten talousvesijärjestelmään liitettävillä rakennustuotteilla (kuten putkilla, hanoilla, liittimillä, venttiileillä ja pumpuilla), ei ole yhtenäisiä eurooppalaisia standardeja. Tämä johtuu siitä, että EU-maat eivät ole päässeet yhteisymmärrykseen testausmenetelmistä eivätkä raja-arvoista. Raja-arvot rakennustuotteen sisältämille kemikaaleille, jotka vaikuttavat veden talousvesikelpoisuuteen, ja muille tuotteen oleellisille ominaisuuksille, tulee siis asettaa kansallisesti. Tuotekohtaisissa asetuksissa ei ole edelleenkään määritetty riittävän kattavia raja-arvoja yksittäisten yhdisteiden liukenemiselle. Yksiselitteiset ja mitattavissa olevat vaatimukset auttaisivat valmistajaa kehittämään valmistusprosessejaan mahdollisimman laadukkaiksi sekä mahdollistaisi tasapuolisen kohtelun.

Tukes on markkinavalvonnassaan todennut puutteellisuksia talousvesijärjestelmään kytkettävissä rakennustuotteissa. Tukes on muun muassa muovisten PEX-putkien testauksessa todennut suuria TBA (tert-butanoli) -pitoisuuksia. TBA:ta ei voida havaita normaaleissa talousvesijärjestelmään liitettävien muoviputkien tyyppihyväksynnän mukaisissa testeissä tai aistinvaraisesti, koska se on hajuton ja mauton yhdiste. Muoviputkista liukeni myös muita orgaanisia yhdisteitä. Tukesin tekemissä tutkimuksissa on todettu vesikalusteista liukenevan esimerkiksi myös korkeita nikkelpitoisuuksia. Nikkelille ei ole myöskään määritetty raja-arvoa.

Rakennustuotteista saattaa liueta metalleja ja orgaanisia yhdisteitä, jotka saattavat olla terveydelle haitallisia. Jos tuotteesta mahdollisesti liukeneville aineille ei anneta selkeitä tuotekohtaisia raja-arvoja ja testausmenetelmiä, on markkinavalvontaviranomaisen vaikea puuttua tällaisten tuotteiden markkinoille

saattamiseen. Tukes esittää, että Vesivaroja ja terveyttä koskevissa kansallisissa tavoitteissa huomioitaisiin talousvesijärjestelmiin kytkettävien laitteiden ja putkien aiheuttamat riskit käyttövedelle. Olisi resurssien hukkaamista, jos laadukkaasti ja kohtuullisilla kustannuksilla puhdistettu talousvesi muuttuisi haitalliseksi vesijärjestelmään liitettyjen tuotteiden vuoksi.

Markkinavalvonnan kannalta olisi erittäin tärkeää, että tuotteeseen liittyville oleellisille ominaisuuksille olisi määritelty selkeästi mitattavat vaatimukset. Rakennustuotteiden turvallisuutta ja terveyttä valvovan viranomaisen on hankala tehdä mahdollisesti terveysriskin aiheuttavien tuotteiden markkinoilla oloon liittyviä päätöksiä, jos niihin liittyvät vaatimukset ovat kovin tulkinnanvaraisia.

2 Tunnustettujen hyvien käytäntöjen soveltaminen yleisesti uimavesinä käytettävien suljettujen vesialueiden hoitoon/ Uimahallien ja kylpylöiden turvallisuus

Tukes kiinnittää huomiota uimahalleissa ja kylpylöissä käytettyihin pinnoitteisiin ja niiden ylläpitoon. Pintojen liukkaudesta johtuvat kaatumiset ovat yleisimpiä tapaturmia uimahalleissa ja kylpylöissä. Oikeilla pinnoiteratkaisuilla ja pintojen ylläpidolla voidaan ehkäistä kaatumisia tehokkaasti. Mikäli pinnoitteena käytetään keraamisia laattoja, tulisi suosia karhennettuja tai kohokuvioituja laattoja tasapintaisten sijaan. Toisaalta on muistettava, että pinnan kitka ei saa olla liian suuri, jotta lattian puhtaanapito ei hankaloidu.

Lattioiden kaatojen tulee olla riittäviä niin, että lattioille ei jää vesilammikoita. Toisaalta kaltevuus ei saa olla liian suuri, ja enimmäiskaltevuutena pidetäänkin 2 %:ia.

Pinnoitteissa tulee huomioida kloorin ja muiden kemikaalien kesto sekä siivouksen aiheuttama mekaaninen kuormitus. Laattapinnoitteissa saumojen puhtaanapito voi osoittautua joskus ongelmaksi. Keraamisten laattojen lisäksi löytyy myös vaihtoehtoisia levitettäviä pinnoitevaihtoehtoja.

Kaatumisia voidaan ehkäistä myös toiminnallisesti varsinkin siivoustyön avulla. Ylimääräinen vesi ja pesuainejäämät on poistettava lattiapinnoilta.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Johtaja Annika Kutilainen

Ylitarkastaja Henna Pentti

Tiedoksi

Tomi Lounema /Työ- ja elinkeinoministeriö

**Turvallisuus- ja
kemikaalivirasto**

Helsinki
PL 66 (Opastinsilta 12 B)
00521 Helsinki

Tampere
Yliopistonkatu 38
33100 Tampere

Rovaniemi
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi

Vaihde 029 5052 000
www.tukes.fi
kirjaamo@tukes.fi
Y-tunnus 1021277-9

